

БЕЗБЕДНОСТ

ЧАСОПИС МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

БЕОГРАД
Година LIV

3
2012

БЕЗБЕДНОСТ

ТЕОРИЈСКО СТРУЧНИ ЧАСОПИС

МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

UDK 343+351.74./75(05)
YU ISSN 0409-2953

БЕОГРАД
Година LIV

3
2012

БЕЗБЕДНОСТ
Часопис Министарства унутрашњих послова
Републике Србије

УРЕДНИШТВО

Др **Бобан Милојковић**, редовни професор Криминалистичко-полицијске академије у Београду
Др **Жељко Никач**, ванредни професор Криминалистичко-полицијске академије у Београду
Др **Саша Мијалковић**, ванредни професор Криминалистичко-полицијске академије у Београду
Др **Дарко Маринковић**, ванредни професор Криминалистичко-полицијске академије у Београду
Др **Горан Илић**, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду
Др **Миливој Донсај**, ванредни професор Факултета спорта и физичког васпитања Универзитета у Београду
Др **Миле Шикман**, начелник Управе за полицијско образовање Министарства унутрашњих послова Републике Српске
Др **Владимир Урошевић**, послови сузбијања електронског криминала у Служби за борбу против организованог криминала Управе криминалистичке полиције МУП-а РС
Мр **Зоран Голубовић**, послови безбедности и законитости у Бироу директора полиције МУП-а РС
Др **Жељко Нинчић**, заменик начелника Одељења за посебне акције, интервентне јединице полиције, одбрамбене припреме и састав помоћне полиције у Управи полиције МУП-а РС
Мр **Славиша Ђукановић**, заменик начелника Управе за аналитику МУП-а РС
Мр **Божидар Оташевић**, заменик начелника Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку МУП-а РС
Мр **Снежана Нововић**, унапређење организације и функционисања стручног оспособљавања и усавршавања у Управи за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку МУП-а РС
Мр **Милан Кисарић**, самостални извршилац за обуку из области полицијског менаџмента у Управи за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку МУП-а РС
Небојина Пурић, заменик начелника Одељења за границу Управе граничне полиције МУП-а РС

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Проф. др **Дарко Маринковић**

УРЕДНИК

Јасмина Владисављевић

ЛЕКТУРА И КОРЕКТУРА

Милена Јовановић

ЛЕКТОР ЗА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Весна Анђелић-Николенцић

АДРЕСА УРЕДНИШТВА

Булевар Зорана Ђинђића 104
телефон: 011/3148-734, 3148-739
телефакс: 011/3148-749
е-mail: upobr@mup.gov.rs

ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ ТРИ ПУТА ГОДИШЊЕ

ТИРАЖ: 1.000 примерака
ШТАМПА: ГРАФОЛИК
Београд, Војводе Степе 375

PDF верзија часописа доступна је на адресама:

<http://www.mup.gov.rs/>

<http://prezentacije.mup.gov.rs/upravazaobrazovanje/bezbednost.html>

Мр Саша МАРКОВИЋ

Полицијска управа Ваљево, МУП Републике Србије

UDK-343.23:351.74

Стручни рад

Примљено: 23.10.2012.

Проблеми са којима се среће орган унутрашњих послова као странка у прекршајном поступку

Апстракт: Од јануара 2010. године, у нашој држави измењено је функционисање прекршајног система, и исти је измештен из извршне у судску грану власти. Општински органи за прекршаје и већа за прекршаје, као самостални државни органи, који су за свој рад одговарали Влади, су престали са радом а уместо њих формиран су прекршајни судови као део јединственог судског система Републике Србије. Самим тим, делимично је промењена улога и органа унутрашњих послова, који је добио нова овлашћења у прекршајном поступку. Основни циљ овог рада је осврт на улогу органа унутрашњих послова као странке у прекршајном поступку, при чему се стручна јавност може приближније упознати са његовим начином функционисања, овлашћењима и правним основима за поступање у овој области. Такође, пошто се велики број прекршајних предмета заврши обуставом због застарелости, кроз рад је покушано да се укаже на проблеме који доводе до тога, а истраживањем да се дође до резултата који би указали на начине и могућности да се они реше. Рад обилује и мноштво конкретних примера из праксе прекршајних судови и органа унутрашњих послова, при чему се анализирају одређене одлуке а аутор даје своје мишљење како оне, а и одређене норме из Закона о прекршајима, утичу на ефикасност вођења прекршајног поступка. Кроз рад се даје доста предлога чије би усвајање допринело лакшем остваривању циља вођења прекршајног поступка – утврђивање одговорности извршиоца прекршаја и његово санкционисање у релативно кратком року.

Кључне речи: прекршај, прекршајни поступак, прекршајни суд, подносилац захтева за покретање прекршајног поступка, орган унутрашњих послова.

Увод

Правни поредак чини низ веома различитих прописа (законских и подзаконских) повезаних у систем, и његова повреда се појављује као друштвено штетна, што представља нижи степен друштвене опасности (прекршаји се појављују као повреда друштвене дисциплине која је утврђена тим прописима и тиме штетно делују на друштвене односе). У нашој теорији преовладава схватање да између кривичних дела и прекршаја постоји квалитативна разлика. Она се састоји у томе што су кривична дела друштвено опасна дела, док прекршаји то нису. Другим речима, код прекршаја друштвена опасност није основ, већ мотив инкриминације (Јовановић, 1995:106-107).

Прекршај је противправна скривљено извршена радња која је прописом надлежног органа одређена као прекршај. У нашем законодавству за прекршај су предвиђене прекршајне санкције и то: казне (новчана, затворска, рад у јавном интересу, казнени поени који се уписују у возачку дозволу), опомена, заштитне мере и васпитне мере.

Закон о прекршајима (Службени гласник РС, бр. 101/05, 116/08 и 118/09) донет је током 2005. године, али је после више одлагања почео да се примењује од 1. 1. 2010. Закључно са 31. 12. 2009. године, на основу *Закона о уређењу судова* (Сл. гласник РС, бр. 116/08,104/2009, 101/2010, 31/2011, 78/2011 и 101/2011) престала је да постоји мрежа Већа за прекршаје и Општинских органа за прекршаје а почели су да функционишу Виши прекршајни суд са седиштем у Београду (формирана су и три одељења са седиштима у Крагујевцу, Нишу и Новом саду) и Прекршајни судови (укупно њих 45 на територији Републике).

Извршилац прекршаја може бити вино физичко лице (које је предузело радњу извршења како би остварило законом или другим прописом забрањену последицу), правно лице (по начелу објективне одговорности, када је то изричито предвиђено прописом), одговорно лице у правном лицу, државном органу или органу територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе, и предузетник (само када је то прописима изричито предвиђено).

За откривање, проналажење и прибављање потребних доказа за гоњење учинилаца прекршаја и успешно вођење прекршајног поступка, као и за подношење захтева за покретање прекршајног поступка надлежан је јавни тужилац или други органи одређени *Законом* (овлашћени органи су органи управе, овлашћени инспектори, други органи и организације, које врше јавна овлашћења у чију надлежност спада непосредно извршење или надзор над извршењем прописа у којима су прекршаји предвиђени), при чему други органи имају сва права као и јавни тужилац као странка у поступку осим оних која јавном тужиоцу, као државном

органу, припадају по посебном закону. Оштећени је такође овлашћен да поднесе и заступа захтев за покретање прекршајног поступка, подноси доказе и предлоге као и истиче имовинско-правни захтев за накнаду штете или повраћај ствари у току поступка пред Прекршајним судом, као и да изјављује жалбе на првостепену пресуду.¹

Треба нагласити да је јавни тужилац једини државни орган који је овлашћен да предузима прекршајно гоњење по свим врстама прекршаја који се гоне пред прекршајним судовима.

Органи унутрашњих послова и други органи управе дужни су да пружају правну помоћ прекршајним судовима и извршавају њихове налоге из своје надлежности.

Орган унутрашњих послова (полиција) се може одредити као орган извршне власти, у чијој су надлежности одржавање јавног поретка, реда, мира, и борба против криминалитета, уз могућност легалне употребе силе (принуде) (Никач, 2007:15). Под овим појмом се подразумевају сви униформисани и неуниформисани запослени у Министарству унутрашњих послова Републике Србије који примењују полицијска овлашћења (овлашћена службена лица).

Правни основ за поступање органа унутрашњих послова у прекршајном поступку

Суштина безбедности је стање заштићености личности, друштва, државе, стање заштићености животних интереса, стање заштићености националних интереса, показатељ о стању система у односу на неповољна дејства (Гаћиновић, 2008:8).

Улога органа унутрашњих послова као државног органа (полицијских службеника као представника тог органа) је да се стара о безбедности грађана, друштва, државе као и заштићености животних и националних интереса.

Да би се успешно остварила ова, од државе поверена улога, првенствено је потребно да се спречи извршење прекршаја и кривичних дела, односно улога полиције је превасходно превентивна.² Тек када превенција не да очекиване резултате улога полиције постаје репресивна.

На почетку потребно је направити разлику између ове две врсте реаговања на противправна понашања:

1) прво се означава изразом профилакса (од грчке речи *prophylaxis* – предродна, предострожност) и предузима се пре извршења дела /проактивно деловање/. У нашој, као и у литератури у другим земљама ова делатност

---

¹ Закон о прекршајима, члан 116- 118, 154-155.

² Шире видети у: Марковић, С., Обрадовић, Д., (2012). *Криминалитет и превенција криминалитета са посебним освртом на неке специфичности полицијске превенције криминалитета*, Избор судске праксе, Глосаријум, стр. 5-12.

назива се и превенција (од латинског *prevenire* – спречити, предупредити) у ширем смислу;

2) други вид антикриминалног деловања је репресија (од латинске речи *reprimere* – потиснути, ограничити) коју надлежни органи предузимају онда када је норма прекршена /реактивно деловање/. Према томе шта се њиме жели постићи, репресивно деловање може бити усмерено:

а) на то да се таква дела убудуће не врше – превенција у ужем значењу – било да се то настоји остварити деловањем на учиниоца (специјална превенција) било на друге (генерална превенција), или

б) на узвраћање учиниоцу због зла које је другима нанео – ретрибуција (од латинског *retribuo* – узвратити). Она има превасходно карактер освете, а често и елементе казненог симболизма и почива на идејама о апсолутној правди чији најзначајнији заступници су били представници класичног немачког филозофског идеализма (пре свега Кант и Хегел). Они се оштро супротстављају утилитаристичком приступу (Mills-а и Bentham-а) по коме се сврха кажњавања види у корисности (Игњатовић, 2003:2).

Суштинске вредности полицијског рада у демократској држави јесу владавина права и заштита и поштовања људских права. Ово је посебно значајно ако се имају у виду овлашћења полиције, њихов обим, као и средства принуде којима полиција располаже. Применом принуде може се одступити од појединих права и слобода грађана које су утврђене и гарантоване уставом и законом (Дапчевић-Марковић, 2006:726).

Изворна овлашћења, организацију, надлежност, однос према другим органима, организацијама, грађанима и другим субјектима орган унутрашњих послова произлазе из *Закона о полицији* (Сл. гласник РС, бр. 101/05, 63/09). Усвајање овог закона 2005. године представља изузетно важан корак ка хармонизацији правних норми Републике Србије са стандардима Европске уније и Савета Европе, а посебно у веома осетљивој области правосуђа и унутрашњих послова. Решења из *Закона о полицији РС* иду за тим да афирмишу законит и професионалан рад припадника полиције, на добробит заједнице и у заштити права на живот и осталих универзалних вредности (Никач, 2006:23).

Министарство унутрашњих послова Републике Србије, као државни орган Управе, је најодговорније за укупно стање безбедности на подручју наше Републике. Послови из надлежности и делокруга Министарства унутрашњих послова утврђени су у *Закону о министарствима* и односе се на заштиту безбедности Републике, заштиту живота, личне и имовинске сигурности грађана и друге унутрашње послове. *Закон о полицији* прописује полицијске послове, при чему је један од најважнијих спречавање, откривање и расветљавање кривичних дела, прекршаја и других деликата као и откривање и хватање њихових извршилаца и привођење надлежним органима.

Полиција Србије је јединствена, централизована организација затвореног типа са строгим хијерархијом. Организациона шема полиције у Србији је релативно сложена због многобројности и разноврсности организационих елемената, у којој је стриктно изведен принцип једноставности и субординације. Сама организација постављена је на територијалном и функционалном принципу. Дакле, полиција Србије је државна полиција која делује на територији читаве земље под јединственом управом Дирекције, односно МУП-а РС, са наглашеном подређеношћу нижих организационих јединица вишим (Цветковић, 2010:74-93).

Министарство је организовано тако да у оквиру Дирекције полиције има 27 полицијских управа, од којих је посебна Полицијска управа за град Београд.³ Свака полицијска управа је месно надлежна за подношење захтева за покретања прекршајног поступка и његово заступање пред прекршајним судом на територији коју обухвата. У име органа унутрашњих послова захтев подноси начелник полицијске управе или лице које он овласти (у пракси то су најчешће начелници полицијских станица, командири полицијских испостава и саобраћајних полицијских испостава).

У прекршајном поступку улога полиције се може посматрати кроз следеће активности:

- Прибављање доказа за успешно гоњење извршилаца прекршаја из области посебних закона за чију примену, односно надзор над поштовањем њихових одредби су надлежни (*Закон о јавном реду и миру, Закон о безбедности саобраћаја на путевима, Закон о личној карти* итд.).
- Подношење и заступање захтева за покретање прекршајног поступка због извршених прекршаја из закона које спроводе, као и подношење поднесака са предлозима у току поступка.
- Довођење и привођење извршилаца прекршаја и окривљених.
- Задржавање извршилаца прекршаја.
- Привремено одузимање предмета прекршаја.
- Претресање просторија и лица.
- Закључење споразума о признању кривице са окривљеним и његовим браниоцем.
- Постављање питања лицима који се саслушавају на претресу.
- Извршење налога суда (провера адреса окривљеног и сведока, уручење писмена, реализација извршних пресуда уколико осуђени то не учини добровољно у задатом року, извршење заштитне мере одузимања предмета).
- Улагање жалби на првостепене пресуде.
- Контрола извршења одређених, од прекршајног суда изречених, заштитних мера.

---

³ Уредба о начелима за унутрашње уређење Министарства унутрашњих послова, Сл. гласник РС, бр. 8/2006.

Орган унутрашњих послова у својој надлежности прати спровођење одређених закона и иницира покретање прекршајног поступка у случајевима када долази до њиховог кршења. Набројаћемо најважније законе:

- *Закон о јавном реду и миру,*
- *Закон о безбедности саобраћаја на путевима,*
- *Закон о оружју и муницији,*
- *Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама,*
- *Закон о окупљању грађана,*
- *Закон о личној карти,*
- *Закон о пребивалишту и боравишту грађана,*
- *Закон о промету експлозивних материја, запаљивих течности и гасова,*
- *Закон о заштити од пожара,*
- *Закон о странцима,*
- *Закон о заштити државне границе.*

Улога органа унутрашњих послова у побољшању ефикасности вођења прекршајног поступка

У нашој држави огроман број прекршајних поступака се заврши тако да због наступања апсолутне застарелости извршилац прекршаја не буде санкционисан за прекршај који је извршио (што потврђују и подаци са подручја Полицијске управе Ваљево)⁴. Из тог разлога, орган унутрашњих послова мора предузети све законске мере да прекршајном суду олакша вођење прекршајног поступка и доношење пресуде.

По сазнању за извршење прекршаја из области закона за чије спровођење је полиција надлежна, полицијски службеник прикупља доказе за успешно вођење прекршајног поступка (нпр. приликом контроле саобраћаја прави видео запис и мери брзину кретања возила, фотографише непрописно паркирано возило, код нарушавања јавног реда обавља информативне разговоре са сведоцима прекршаја, привремено одузима предмете прекршаја и слично). Затим, саставља прекршајну пријаву и исту прослеђује руководиоцу организационе јединице, који саставља захтев за покретање прекршајног поступка. Захтев и прилоге (прекршајну пријаву, службене белеше о обављеним информативним разговорима или личним запажањима које се односе на прекршај, потврде о привремено

⁴ Увидом у евиденције ПУ Ваљево утврђено је да је у току 2009. године Полицијска испостава Ваљево поднела 579 захтева за покретање прекршајног поступка из области Закона о јавном реду и миру. Од тог броја 103 захтева су завршена правноснажним решењем о обустави поступка због застарелости, 12 захтева није окончано правноснажном пресудом јер су првостепене пресуде застареле у експедицији (достави), а 3 захтева су окончана тако што је неким окривљеним пресуда постала правноснажна а неким застарела у достави. Може се закључити да за 20% прекршајних предмета из ове законске области није донета правноснажна пресуда.

одузетим предметима прекршаја, видео снимци или фотографије којима се доказује прекршај и слично) прослеђује месно надлежном прекршајном суду.

Уз захтев се прекршајном суду прилаже и извод из евиденције прекршајне кажњаваности извршиоца прекршаја, јер осуђиваност може представљати отежавајућу околност.⁵ У тренутку када се подноси прекршајна пријава, често се дешава да се против лица води више прекршајних поступака за исту врсту прекршаја, при чему нема правноснажних осуда. Од формирања прекршајних судова, вођење евиденција осуђујућих пресуда је у њиховој надлежности.⁶ Међутим, евиденцију осуда, донетих по захтевима за покретање прекршајног поступка које је поднело, води и Министарство унутрашњих послова, јер уз сваки поднет захтев за покретање прекршајног поступка у предмет се архивира првостепена и правноснажна пресуда. Често се дешава да судећи прекршајни судија, пре доношења првостепене пресуде, не изврши увид у евиденције осуда у прекршајном суду и осуђиваност не констатује у пресуди као отежавајућу околност. Из тог разлога, подносилац захтева треба да прати све поступке и када пресуде постану правоснажне о истом се морају обавестити све судије прекршајног суда који воде друге поступке против истог лица (прослеђује се поднесак са изводом из прекршајне казнене евиденције). Мора се водити рачуна да се изводи из прекршајне казнене евиденције доставе прекршајном суду пре првостепену пресуду, јер ако се то уради уз жалбу, ставови већа Вишег прекршајног суда, без обзира на начело утврђивања истине, су такви да их не узимају у разматрање.⁷ Полицијска испостава Ваљево је, за своје потребе а у сврху сагледавања ефикасности вођења прекршајног поступка у предметима где је подносилац захтева, извршила анализу правноснажних прекршајних предмета завршених у 2010. години. Утврђено је да су многи окривљени кажњени минималним законом прописаним казнама из разлога што суд није имао правноснажне осуде у списима предмета у тренутку доношења пресуде.⁸

---

⁵ Закон о прекршајима, члан 39.

⁶ Судски пословник, Службени гласник РС, број 110/2009, 70/2011, 19/2012

⁷ Пример: На осуђујуће првостепену пресуду пр.бр. 25336/10, пр. бр. 31902/10 и пр. бр. 22876/10 подносилац захтева, Полицијска управа Ваљево, уложила је жалбе због висине новчаних казни, са захтевом да се оне повећају, јер у првостепеним пресудама су наведене олакшавајуће околности да окривљени нису у последње две године осуђивани, а подносилац захтева је провером кроз прекршајне евиденције утврдио супротно. Уз жалбу достављен је и извод из прекршајне евиденције за окривљена лица. Виши прекршајни суд је донео пресуде прж. бр. 16177/11, прж. бр. 12526/11 и прж. бр. 23174/11 којим одбија жалбе, и у образложењу наводи да је подносилац захтева морао да прекршајне изводе за окривљене достави судећем прекршајном судији пре првостепену пресуду, како би се исти уврстили у списе предмета а судија исте узео као отежавајућу околност.

⁸ Полицијска испостава Ваљево, када је учила овај проблем (почетак 2011), пре улагања правоснажне пресуде у предмет, проверава да ли се против истог лица води још прекршајних поступака, и ако се утврди да се води, са позивом на број поступка који је у току доставља прекршајном суду извод из прекршајне казнене евиденције, уз предлог да се осуђиваност узме као отежавајућа околност. Међутим, и по овом питању долази до различите судске праксе. Поједине прекршајне судије

У пракси се често догађа да подношењем захтева за покретање прекршајног поступка престаје улога органа унутрашњих послова као странке у поступку. Наиме, полиција се укључује у рад по предмету само ако се судија прекршајног суда обрати Органу (изда наредбу за довођење за окривљеног или сведока, тражи провере адресе пребивалишта за исте, изда замолницу за уручење писмена) или по добијању првостепене пресуде ако је потребно уложити жалбу Вишем прекршајном суду. Самим тим, брзина и начин вођења прекршајног поступка од покретања па до доношења пресуде, се оставља судећем судији на вољу, при чему подносилац захтева тешко може да утиче на брзину доношења пресуде. На врсту и висину изречене казне може да утиче жалбом као редовним правним леком на првостепену пресуду. Подносиоцу захтева је тешко да прати ток прекршајног поступка и не може да зна да је у појединим предметима дошло до промене чињеница прикупљених пре подношења захтева, да је дошло до давања другачијих изјава пред судијом у односу на исказ дат одмах после догађаја пред полицијом, па да је потребно предложити нове доказе. Ова тврдња се може довести у питање чињеницом да је законом, подносилац захтева овлашћен да врши увид у списе предмета, али је то у пракси тешко оствариво због објективних разлога – великог броја предмета које треба пратити и вршити увид у њих неколико пута месечно а у већини прекршајних судова у истој просторији се врше суђења и налази архива предмета који су у току, па би дошло до ометања судије у раду по другим предметима.⁹ Пасивност подносиоца захтева је објективан проблем али сам *Закон о прекршајима* органу унутрашњих послова не оставља велике могућности да утиче на ефикасност вођења прекршајног поступка у многим ситуацијама.¹⁰

правноснажне осуде које су достављене за окривљеног након извршеног прекршаја за које му суде, узимају у обзир као отежавајућу околност приликом одмеравања казне (нпр. пресуде прекршајног суда у Ваљево: пр. бр. 7-2754/11, 3. пр. бр. 8531/11, прм.8-75/11), а поједине судије када имају исту ситуацију, сматрају окривљеног као неосуђиваног јер узимају у обзир само оне пресуде које су биле пре извршења прекршаја за који суде (нпр. пресуда Вишег прекршајног суда 15-прж. бр. М-320/12). Мишљења смо да се правоснажне пресуде донете након извршења прекршаја могу узети као отежавајућа околност јер је то у складу са чланом 39 *Закона о прекршајима*. *Кривични законик* је ту материју другачије дефинисао (члан 55) и правоснажне пресуде донете након извршења новог кривичног дела се не могу узимати као отежавајућу околност код одмеравања казне у кривичном поступку. Наше мишљење темељимо на томе што прекршајни поступак има много мање рокове застарелости, на другим основним начелима је заснован, а члана 227 *Закона о прекршајима* прописује да се на прекршајни поступак изузетно могу применити одредбе *Законика о кривичном поступку*, али не и *Кривичног законика*.

⁹ Саобраћајна полицијска испостава Ваљево, због извршених прекршаја из ЗОБС-а, годишње поднесе, у просеку, око 4.500 захтева за покретање прекршајног поступка Прекршајном суду у Ваљево. Утврђено из званичне статистике ПУ Ваљево.

¹⁰ Пример: Решења Прекршајног суда у Ваљево: 6. Пр. бр. 24100/10; 3. Пр. бр. 25281/10. Увидом у списе више прекршајних предмета који су завршени без првостепене пресуде, утврдили смо да се није могла донети првостепена пресуда јер је судећи судија послао захтев за саслушање сведока или окривљеног другом прекршајном суду, при чему и после ургенција саслушање се није вршило или је по захтеву поступљено након протекла доста времена, па се поступак завршавао доношењем решења о обустави због застарелости. Подносилац захтева не може да утиче на ефикасност у оваквим случајевима, којих има велики број.

Проблем немогућности подносиоца захтева да утиче на ефикасност вођења поступка се најчешће јавља код прекршаја из Закона о безбедности саобраћаја на путевима, из разлога што саобраћајна полиција, често врши контролу саобраћаја на регионалним путевима где је велика фреквенција грађана са пребивалиштем ван седишта полицијске управе или седишта прекршајног суда. У таквим случајевима по покретању прекршајног поступка утврђује се да је окривљени за прекршај често из другог града или општине што отежава рад прекршајног суда. Приказаћемо како се у оваквим случајевима, у пракси често одвија прекршајни поступак.

Судија месно надлежног прекршајног суда упућује замолницу за саслушање прекршајном суду па месту пребивалишта. Уколико окривљени није доступан на адреси (чест је случај да служба надлежна за доставу извести суд да се лице налази на адреси) предмет се враћа прекршајном суду који суди а судија затим од подносиоца захтева тражи проверу адресе. Провера адресе се врши преко полицијске управе, месно надлежне по адреси која је пријављена, а то је често фиктивна (погрешна) адреса. У неким случајевима се не може одмах утврдити стварно пребивалиште, а суд када се обавести о томе доноси решење о прекиду, у ком наводи да ће наставити прекршајни поступак ако подносилац захтева до наступања застарелости гоњења обавести суд о доступности окривљеног ради саслушања. Након одређеног времена, када подносилац захтева утврди пребивалиште окривљеног, доноси решење о пасивизирању фиктивног пребивалишта, уручује решење истом, којим му се налаже да у року од осам дана код надлежног органа изврши промену адресе у личној карти (ако то грађанин не учини подноси се прекршајна пријава због учињеног прекршаја из области *Закона о пребивалишту и боравишту грађана*). Подносилац захтева о стварном пребивалишту обавештава судећег прекршајног судију, који наставља поступак и поново покушава да уручи позив окривљеном. Ако прекршајни судија успе да уручи позив, због не одазивања, издаје наредбу за привођење, органу унутрашњих послова. Када саслуша окривљеног, исти и даље покушава да одугловачи поступак и тражи суочење са полицијским службеником који је уочио прекршај, и поднео прекршајну пријаву или суочење са неким од сведока прекршаја. Став прекршајних судија је да се окривљеном увек омогући суочење, тако да се поступак и даље наставља.

На основу приказаног примера можемо утврдити да се ради окончања једног прекршајног поступка често у рад укључи неколико полицијских управа (већи број полицијских службеника), прекршајних судова и других служби надлежних за достављање писмена, нпр. пошта, а ипак често поступак се заврши обуставом због застарелости. Парадокс у оваквим предметима је тај што окривљени на крају од прекршајног суда – државе, наплати трошкове ангажовања браниоца који су често већи од запрећене новчане казне за прекршај. У поступању по овој врсти прекршаја велики проблем

подносиоца захтева је у организацији рада полицијских службеника који подnose прекршајне пријаве, јер исти велики део радног времена проводе у прекршајним судовима где сведоче о уоченим прекршајима. Полицијски службеник из једног места мора ићи на сведочење у друго (нпр. из Љига у Осечину) јер расподела прекршајних предмета у једном прекршајном суду (прекршајни суд обухвата територију више општина) се врши на све судије без обзира на место где врше суђење.¹¹ Трошкови државе који се направе при оваквом поступању су огромни.

Слични проблеми постоје код процесуирања прекршаја из других закона када се прекршаји изврше на местима где се окупљају лица из различитих средина (разне културне или протесне манифестације, спортска такмичења и слично).

Такође, дешава се и да се истовремено против лица покрене прекршајни и кривични поступак. У многим случајевима прекршајни поступак застари а лице не буде осуђено у кривичном поступку тако да на тај начин избегне употпуности одговорност за противправно понашање.¹² О овом проблему биће изложено касније у раду.

Прекршајни суд је у одлучивању ограничен захтевом за покретање прекршајног поступка. Ако подносилац захтева није стално присутан у прекршајном поступку, и по потреби спреман да прилагоди захтев утврђеним чињеничним стањем, односно да предложи у сваком тренутку нове доказе, поставља се питање да ли ће бити испоштовано и једно од основних начела свих судских поступака а то је начело утврђивања истине. Начело истине значи да је суд дужан да правилно и потпуно утврди чињенично стање као основ за доношење правилне и законите одлуке.¹³

Закон о прекршајима предвиђа могућност да судија за прекршаје прекршајни поступак води на претресу.¹⁴ Тада се на претрес позива и представник подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка при чему има могућност да директно учествује у току претреса, слуша сведочења и уз одобрење судије поставља питања окривљеном и сведоцима, као и да предлаже ново извођење доказа. Мислимо да је то добро решење за

¹¹ *Закон о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва*, Сл. гласник РС, бр. 116/2008, у члану 2 прописује да се образује Прекршајни суд у Ваљевоу за територију општина Лајковац, Љиг, Мионица, Уб и град Ваљево, са одељењима суда у Лајковцу, Љигу, Мионици и Убу.

¹² Пример: Решење Прекршајног суда у Ваљевоу пр. Бр. 22871/10. Окривљени је у току поступка захтевао да се застане са доношењем пресуде јер се по истом догађају против њега води кривични поступак. Судија је упутио допис Основном суду у Ваљевоу са захтевом да му се достави извештај да ли се против лица води кривични поступак али на тај захтев није одговорено више од четири месеца, па је дошло до застарелости вођења прекршајног поступка.

¹³ Пример: У пресуди Вишег прекршајног суда у Београду, бр. 117 Прж. бр. 38328/10, наводи се да се одбија жалба подносиоца захтева, Полицијске управе у Ваљевоу, на пресуду Прекршајног суда у Ваљевоу број пр. бр. 3314/10. У жалби су предложени нови докази (видео снимак догађаја) који у потпуности побијају чињенично стање утврђено првостепеном пресудом. Жалба је одбијена, због мишљење судског већа да се нови докази не могу предлагати уз жалбу на првостепену пресуду, већ је подносилац захтева то требао учинити, поднеском, пре доношења првостепене пресуде.

¹⁴ *Закон о прекршајима*, чл. 207-211.

јавност (транспаретност) вођења поступка. По доношењу, пре ступања на снагу и у првој години примене *Закон о прекршајима*, у стручној јавности, водила се полемика о обавези суђења на претресу, јер су многи правници имали мишљење да прекршајни суд мора сваки поступак судити на претресу, између осталог јер сам закон није предвидео другачији начин суђења. Виши прекршајни суд на првој седници свих судија, одржаној 25. 3. 2011. године, заузео је правни став да судија не мора у сваком предмету судити на претресу јер важећи *Закон о прекршајима* не предвиђа као битну повреду поступка незаказивање претреса.¹⁵ Последица таквог правног става је да се занемарљиво мали број предмета суди у претресу.¹⁶

Када се суђење не одржава на претресу остављена је могућност судији прекршајног суда да позива окривљеног и сведоке на саслушање при чему подносилац захтева није упознат са заказаним саслушањима а једина могућност му је да повремено врши увид у списе предмета и шаље поднеске¹⁷ са предлозима. У многим прекршајним предметима може се видети да протекне по неколико месеци између две активности судије (нпр. између два саслушања).¹⁸ Овде треба нагласити да се за већину прекршаја прекршајни поступак не може водите две (2) године након учињеног прекршаја¹⁹ тако да долази до великог броја обустава због наступања апсолутне застарелости. При томе трошкови прекршајног поступка падају на терет државе, при чему ту морамо урачунати и трошкове које направи орган унутрашњих послова пре покретања прекршајног поступка (излазак на интервенцију, потрошња горива за возило, утрошена друга материјално техничка средства – папир и сл).

У последње три године, ако анализирамо *Закон о прекршајима*, праксу прекршајних судова и заузете ставове Вишег прекршајног суда у Београду, утврдићемо да прекршајни судови и даље по многоме личе на органе за вођење прекршајног поступка, и ако је сврха њиховог формирања била прављење јединственог судског система на нивоу наше државе. Остали судови се не могу замислити без примене одређених начела који се не примењују у прекршајном поступку. На пример, начело расправности (контрадикторности) је основно начело кривичног поступка. Расправљање међу странкама, које су равноправне у погледу могућности изношења и поткрепљивање

¹⁵ *Правни ставови и одлуке Вишег прекршајног суда 2011. година*, Удружење судија прекршајних судија РС, Београд, 2011, стр. 7.

¹⁶ Због извршених прекршаја из области *Закон о ЈРМ* на територији града Ваљева поднето је, за период 1. 1. 2010-31. 7. 2012, укупно 1.061 захтева за покретање прекршајног поступка, при чему ниједан поступак није суђен на претресу.

¹⁷ *Закон о прекршајима*, чл. 119.

¹⁸ Пример: Решење Прекршајног суда у Ваљеву прм. Бр. 8-1556/10 прекршајни поступак је решењем обустављен због застарелости. Увидом у списе предмета утврдили смо да је предмет, без оправданог разлога, био неактиван, тј. протекло је једанаест месеци између две процесне радње. Пример: Пресудом Вишег прекршајног суда у Београду, Прж. Бр. 16536/12 преиначена је првостепена пресуда због наступања апсолутне застарелости. Увидом у списе предмета утврдили смо да је предмет без оправданог разлога био неактиван петнаест месеци између две процесне радње.

¹⁹ *Закон о прекршајима*, чл. 76.

својих навода, најпотпуније долази на главном претресу. Тужиоцу и туженој страни је омогућено да поставља питања сведоцима, вештацима и свим учесницима поступка. Начело контрадикторности је присутно и у фази истраге јер је истражни судија дужан да о времену и месту предузимања истражних радњи обавести странке: овлашћеног тужиоца и окривљеног који има право на браниоца. Тако странке могу присуствовати предузимању одређених истражних радњи, могу давати одређене предлоге и предлагати предузимање других радњи у циљу прикупљању доказа и других података. У прекршајном поступку начело контрадикторности се може применити само ако судија закаже претрес а из досадашње праксе утврдили смо да је то врло ретко. Сматрам да би добро решење било да се подносилац захтева обавештава од стране судије прекршајног суда о сваком заказаном саслушању како би могао да пошаље представника да присуствује и по потреби поставља питања односно даје предлоге, бар за оне најтеже прекршаје за које је могуће изрећи казну затвора.

Закон о прекршајима, начело јавности није уврстио у основна начела прекршајног поступка, већ је у члану 209 прописао да је претрес јаван, осим када се суди малолетним лицима. *Устав Републике Србије*, чланом 32 прецизно одређује када се у судском поступку јавност може искључити, што значи да су сви судски поступци у начелу јавни. Расправљање пред судом је јавно и може се ограничити само законом, у складу са *Уставом*.²⁰ Поставља се питање колико је, и да ли је у потпуности уобичајени начин вођења прекршајног поступка (ван претреса) у складу са начелом јавности. У прекршајном поступку често се странке саслушавају пре, или после времена када су позване од стране судије, односно буду саслушане када саме, по личном нахођењу, приступе у суд.²¹ Самим тим, подносилац захтева и окривљени, односно његов бранилац, немају сазнања о наставку поступка, а о саслушању могу се информисати само кад накнадно изврше увид у списе предмета. Тачно је то да нико не забрањује грађанима – јавности да присуствују саслушању али овакав начин саслушања странке може довести до злоупотреба, јер јавност (заинтересовани грађани) не може присуствовати суђењу, пошто се не зна када се одржава.²²

Велики проблем представља и то што правни систем наше државе није у потпуности уређен, у смислу што долази до изпреплетаности прекршаја и кривичних дела, тј. неки догађаји имају обележја и кривичног дела и

²⁰ *Закон о уређењу судова*, Сл. гласник РС, бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 31/2011, 78/2011, 101/2011, чл. 7.

²¹ Увидом у списе многих прекршајних предмета, утврђује се да су неке странке, окривљени и сведоци, саслушани неколико дана, па чак и седмица после заказаног саслушања, које је назначено у доставници позива, а дешава се да странке буду саслушане и раније, пре заказаног саслушања.

²² Саслушање сведока и окривљеног се врши код суда у време када није заказано саслушање и онда када полиција поступа по судским наредбама о довођењу, јер се већином наредби одређује да лице буде приведено радним даном, у великом временском интервалу (углавном у радно време суда 7-15 ч), тако да полиција наредбу извршава по проналаску лица а лице буде саслушано одмах по довођењу у суд.

прекршаја (нпр. прекршаји јавног реда из члана 6 *Закона о јавном реду и миру* – вршење насиља, учествовање у тучи, вређање – су слични кривичним делима насилничко понашање, злостава и мучење, лака телесна повреда и слично). Судије прекршајног суда су на основу *Закона о прекршајима* (чл. 213, ст. 1, т. 3) обавезне да донесу решење о прекиду прекршајног поступка, ако је за исто дело против окривљеног покренут кривични поступак. Прекид траје до доношења правноснажне одлуке у кривичном поступку.²³ Овај члан *Закона о прекршајима* није употпуности решио овај проблем. Може се десити да прекршајни суд пресуди у врло кратком року, при чему тужилац пред кривичним судом по истом догађају, у тако кратком интервалу није стигао да покрене кривични поступак.²⁴ У том случају учинилац кривичног дела може избећи кривичну одговорност.

Проблем може да настане и уколико прекршајни суд из одређених разлога (неизврши проверу у кривичним евиденцијама тужилаштва и судова и сл.) непрекине прекршајни поступак, већ донесе пресуду која постане правноснажна. У том случају мора доћи до обуставе кривичног поступка, јер са становишта Европског суда за људска права, не може се судити по истом догађају два пута. Тако окривљени за тешко дело против безбедности саобраћаја квалификовано смртном последицом може избећи кривичну одговорност и високо запрећену затворску казну, уколико је прекршајно осуђен због стања алкохолисаности, услед које је изазвао саобраћајну несрећу. Исто се може догодити и код КД тешке телесне повреде и сл., уколико је окривљени прекршајно кажњен за прекршај јавног реда и мира – учествовање у тучи или вршење насиља.²⁵

²³ Пример: У предмету пр. бр. 28682/10 Прекршајног суда у Ваљево решењем се прекида вођење прекршајног поступка против окривљеног који се терети да је извршио прекршај вређања, из чл. 6, ст. 3 *Закона о ЈРМ*, јер се за исти догађај води кривични поступак пред Основним судом у Ваљево, за кривично дело увреде из чл. 170, ст. 1 *Кривичног закона*. У образложењу решења стоји да прекид траје до доношења правноснажне судске одлуке у кривичном поступку.

²⁴ Пример: У предмету Прекршајног суда у Ваљево бр. пр. бр. 10406/12 првостепена пресуда донета је 12 дана, а постала правноснажна 22 дана од дана подношења захтева за покретање прекршајног поступка, за чл. 331, ст. 1, т. 55 ЗОБС-а (управљање ПМВ у стању тешке алкохолисаности). Против истог окривљеног, по истом догађају, поднета је кривична пријава због основане сумње да је извршио кд из чл. 297, ст 3 КЗ (тешко дело против безбедности јавног саобраћаја). ПУ Ваљево је у кривичној пријави обавестила јавно тужилаштво да је поднела захтев за покретање прекршајног поступка, а у Захтеву је обавестила прекршајни суд да је поднета кривична пријава по истом догађају.

²⁵ Пример 1: Пресудом Вишег суда у Ваљево К. 50/11 од 12. 1. 2012. године одбијена је оптужба за кривично дело насилничко понашање на спортској приредби, на основу чл. 354, ст. 1 ЗКП-а из разлога што је тужилац одустао од оптужбе. Наиме, оптужени су у току поступка доставили правноснажно решење Органа за прекршаје Ваљево, 3. пр. бр. 3660/06 којим су кажњени новчаном казном за прекршаје из чл. 6, ст. 3 и чл. 12, ст. 1 ЗОЈРМ, а тужилац одустао од даљег кривичног гоњења. Пример 2: Ради се о „пресуђеној ствари“ када је поводом истог кривично правног догађаја, прекршајни поступак против окривљеног код прекршајног суда обустављен због застарелости, па има места доношењу пресуде којом се оптужба одбија из чл. 354, ст. 2 ЗКП. (пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж 4409/12 од 27. 9. 2012). Део из образложења пресуде: „Побијајући првостепену пресуду у жалби Јавног тужиоца се наводи да се у конкретном случају не може радити о пресуђеној ствари с обзиром да је због формалних пропушта дошло до обуставе кривичног поступка за прекршај за који је наступила застарелост вођења прекршајног поступка због краћих рокова“. Имајући у виду наведено другостепени суд налази да је правилно утврђење првостепеног суда да се

Пошто су рокови застарелости краћи за вођење прекршајног поступка, а често после спроведене истраге или истражних радњи, не долази до подизања оптужнице у кривичном поступку, већ до одбацивања кривичне пријаве, не може се наставити вођење прекршајног поступка. При томе треба имати у виду да није исти заштитни објект за кривично дело и прекршај, па извршилац прекршаја у потпуности избегне одговорност. Међутим, Европски суд за људска права у пресудама тумачи Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. Наш *Устав* прописује да се Европска конвенција примењује као део унутрашњег правног поретка са могућношћу непосредне примене и примата у односу на права Србије. То значи да српски судови морају да поштују *Европску конвенцију* и примењују стандарде Европског суда.²⁶ Улога органа унутрашњих послова као подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка у разрешавању овог проблема је у томе што би требало у договору и тесној сарадњи са тужилаштвом да одлучи да ли ићи на покретање прекршајног поступка или препустити предмет тужиоцу да покрене кривични поступак за конкретан догађај. Не треба заборавити да је тужилац овлашћен у сваком тренутку да покрене прекршајни поступак, тако да у случајевима када после спроведене истраге нема основа за подизање оптужнице, може иницирати прекршајни поступак.

Орган унутрашњих послова мора примењивати начело хитности приликом поступања по наредбама за довођење, и по захтевима за проверу адреса учесника поступка издатих од стране прекршајног суда, из разлога што су кратки рокови застарелости па се не сме дозволити да дође до обуставе прекршајног поступка због не ажурности полиције.

Значајна улога органа унутрашњих послова у праћењу прекршајног поступка и одлучивању о врсти и висини казни постиже се подношењем жалби као редовног правног лека на првостепене пресуде. Уколико је подносилац захтева активан и подноси жалбе увек када је незадовољан одлуком прекршајног суда, одлуке Вишег прекршајног суда могу утицати како на конкретан предмет, тако и на генералне ставове приликом доношења пресуда у будућности.²⁷

у конкретном случају ради о правснажно пресуђеној ствари, а што указује да су испуњени услови за примену чл. 6 ЗКП, као и чл. 4 *Протокола број 7 Конвенције за заштиту људских права и основних слобода*, с обзиром да је окривљени у конкретном случају оглашен одговорним и кажњен за исти догађај односно за исто кажњиво дело – радњу које му је оптужним актом стављено на терет.“
²⁶ Интересантно је тумачење појма *idem* као део начела *ne bis in idem* које је и нашим *Уставом* прописано, у пресуди Европског суда, Марести против Хрватске, од 25. јуна 2009. године, јер су правни системи ове две државе (бивше републике СФРЈ) слични.

²⁷ Пример: Подносилац захтева – Полицијска управа у Ваљевоу је на више пресуда Прекршајног суда у Ваљевоу поднела жалбе из разлога повреде материјалог права. Наиме, *Закон о јавном реду и миру* прописује новчане казне за прекршај до одређеног максимума (нпр. 20.000, 25.000, 30.000) при чему не одређује минимум. *Закон о прекршајима* у члану 35 прописује у ком распону се могу прописати новчане казне, а члан 40 истог закона прописује да се казна не може ублажити испод законског минимума. На поднете жалбе, из разлога доношења казни испод минимума који прописује

Улога органа унутрашњих послова се не завршава доношењем правноснажне и извршне пресуде. Наиме, у случајевима када кажњено лице не жели добровољно да поступи по пресуди прекршајног суда, издаје се наредба полицији опште надлежности на територији пребивалишта кажњеног лица да ту одлуку спроведе (ако је лице кажњено казном затвора или новчаном казном која је због не извршења замењена у казну затвора, полиција кажњено лице проналази и спроводи у надлежну установу за извршење кривичних санкција – окружни затвор или казнено поправни завод, односно ако кажњени жели да поступи по одлуци прекршајног суда, то му се омогућава).²⁸

Закључак

Прекршаји су најбројнија противправна понашања која се изврше од стране грађана а по којима поступа орган унутрашњих послова. Полиција има законску обавезу да поступа превентивно и репресивно. Приликом репресивног поступања улога полиције је проширена у односу на поступање по криминалитету, и поред откривања прекршаја и учиниоца, полиција има улогу процесне странке у прекршајном поступку. За разлику од поступања у кривичном законодавству, где надлежно тужилаштво заступа оптужницу и врши кривично гоњење пред судом, орган унутрашњих послова има сличну улогу у прекршајним поступцима.

У раду је представљен правни основ за поступање органа унутрашњих послова у прекршајном поступку. Кроз практичне примере приказана је његова улога, основни проблеми са којима се сусреће и разлози због којих долази до великог броја застарелих прекршајних поступака, који су вођени

Закон о прекршајима, Виши прекршајни суд у Београду донео је различите пресуде:

- у предметима прж. бр.29034 (пр.бр.487/11), прж. бр.777/12 (пр.бр. 9281/11), прж.бр.27490/11 (пр.бр.2730/11), прж.бр.386/12 (пр.бр.5896/11), прж.бр.3678/12(пр.бр.2063/11), прж. бр.17266 (пр.бр.10827/11) одбијене су жалбе органа унутрашњих послова као неосноване јер по мишљењу другостепеног судског већа новчане казне се по принципу *lex specialis derogat legi generali* изричу – утврђују применом материјалног прописа којим је прекршај предвиђен, *Законом о ЈРМ* у овим случајевима;
- у предметима прж. бр. 29031/11 (пр.бр.4607/11), прж. бр. 9785/12 (пр.бр.25288/10) и прж. бр. 28021/11 (пр. бр. 2751/11) уважене су жалбе органа унутрашњих послова као основане, при чему су новчане казне преиначене на горе, у складу са чл. 35 *Закона о прекршајима*.

На основу ових примера можемо констатовати да постоји различита судска пракса по истој правној ствари, али улога органа унутрашњих послова јесте да жалбама врши надзор над поштовањем законских прописа од стране судећих судија. Подношења жалби у овим предметима, без обзира на велики број одбачених као неоснованих, уродило је плодом јер је Виши прекршајни суд на седници свих судија заузео правни став који потврђује мишљење подносиоца захтева. Наиме, због различитих правних ставова већа, Виши прекршајни суд је на другој седници свих судија 5. 7. 2012. године заузео став да у ситуацији када је прописом новчана казна прописана „до“, односно када је прописана само максимална новчана казна, приликом изрицања исте суд је у обавези да се придржава границе законске мере новчане казне из чл. 35 *Закона о прекршајима*.

²⁸ На територији града Ваљево годишње полиција реализује неколико хиљада (4.000-6.000) наредби ове врсте (интерна евиденција ПУ Ваљево).

због извршених прекршаја предвиђених законима чији надзор над применом врши орган унутрашњих послова.

Резултати презентовани у раду упућују на закључак да се кроз цео систем мало пажње придаје исходу прекршајних поступака, и да је несразмеран однос трошкова који направе државни органи (превасходно орган унутрашњих послова и прекршајни судови) од тренутка сазнања за прекршај до извршења пресуде, нарочито ако се узме у обзир да велики број прекршајних поступака не заврши доношењем правноснажне пресуде.

Сматрамо да је на овај начин потребно упознати најширу правничку јавност, са виђењима из угла органа унутрашњих послова, како унапредити ефикасност прекршајног поступка и навести на размишљање како побољшати одређене одредбе Закона о прекршајима, са циљем да се постигне ефикасност у спровођењу посебних закона који предвиђају прекршаје као противправно скривљене радње. Из спроведеног истраживања могло би се закључити да је потребно сагледати могућности да се елиминишу одређени проблеми у ефикасности вођења прекршајног поступка:

1. повећањем границе застарелости прекршајног гоњења, при чему треба водити рачуна код изналажења законских решења по овом питању, да ионако дуго трајање прекршајних поступака не буде још дуже;
2. повећањем временске границе у којој би раније донета пресуда представљала отежавајућа околност (тренутно је две године);
3. повећањем општег законског минимума новчане казне за физичко лице и предузетника;
4. регулисањем казненог законодавства на тај начин да се тачно пропишу противправно скривљене радње које представљају кривична дела, односно прекршаје;
5. увођењем обавезе прекршајном суду, односно органу управе, да достави подносиоцу захтева решење или закључак о покретању прекршајног поступка и обавештење о процесним радњама које се спроводе како би се створили услови да буду испоштована начела контрадикторности и јавности. Ово је битно и за спровођење одређених законских обавеза од стане полиције по другим законима (нпр. *Закон о оружју и муницији* прописује привремено одузимање, док траје поступак, оружја које грађани поседују у легалном поседу у случају покретања прекршајног поступка за одређене врсте прекршаја за које се може изрећи казна затвора);
6. увођењем нових битних повреда прекршајног поступка:
  - ако суђење није вршено на претресу за прекршаје где је запређена казна затвора или када је окривљени правно лице (због великих запређених новчаних казни – законски минимум је 100.000 динара);

- ако прекршајни судија, непосредно пре доношења првостепене пресуде, није извршио увид у тренутну евиденцију прекршајне кажњаваности окривљеног (било би добро решење и да пре доношења осуђујуће пресуде, судија наложи подносиоцу захтева да достави извод из прекршајне евиденције који он поседује);
- увођењем трошковника подносиоца захтева (од изласка на интервенцију, утврђивања прекршаја, подношења и заступања захтева у поступку, до извршења наредби и поступања по другим замолницама прекршајног суда) који би био саставни део пресуде;
- увођењем службе, у саставу Вишег прекршајног суда или Министарства правде, којој би се достављали сви застарели прекршајни предмети, при чему би се вршила детаљну анализу списка свих предмета који су завршени доношењем решења о застарелости, другостепене пресуде о обустави због застарелости или ако је застарелост наступила у експедицији првостепене пресуде.

Овим радом желели смо да заинтересујемо и друге стручњаке да свако у оквиру свог делокруга активности пружи активан допринос да се нају начини да прекршајни поступци буду спровођени на тај начин да се испоштују сва начела предвиђена највишим правним актима наше земље а сваки извршилац прекршаја буде у разумном временском року адекватно санкционисан.

Литература

1. Бркић, С., Спахић, С., Вуковић Станковић, М., Катић, М., Тукар, М., Станковић, С., Бараћ, Д., Делибашић, Т., (2012). *Правни ставови и одлуке Вишег прекршајног суда 2011. година*, Удружење судија прекршајних судија РС, Београд.
2. Цветковић, Д., (2010). *Анализа организационе структуре полиције Републике Србије*, Безбедност, год. 52, бр. 1, Београд, стр. 74-93.
3. Гаћиновић, Р., (2008). *Безбедност као научна дисциплина*, Безбедност, год. 50, бр. 1-2, Београд, стр. 5-21.
4. Дапчевић-Марковић, Љ., (2006), *Европски стандарди у раду полиције*, Безбедност, год. 48, бр. 5, Београд, стр. 726-747.
5. Игњатовић, Ђ., (2003), *Криминалитет и реаговање државе*, Безбедност, год. 45, бр. 4, Београд, стр. 1-14.
6. Јовановић, Љ., (1997). *Прекршаји и привредни преступи*, Полицијска академија, Београд.
7. Јовановић, Љ., (1995). *Кривично право I (општи део)*, Полицијска академија, Београд.

8. Марковић, С., Обрадовић, Д., (2012) *Криминалитет и превенција криминалитета са посебним освртом на неке специфичности полицијске превенције криминалитета*, Избор судске праксе, Глосаријум, стр. 5-12.
9. Милетић, С., (2009). *Коментар закона о полицији*, Службени гласник, Београд.
10. Никач, Ж., (2007). *Полиција у заједници*, Криминалистичко-полицијска академија, Београд.
11. Никач, Ж., (2006), *Нови закон о полицији РС – место, улога, задаци и овлашћења припадника МУП РС*, Безбедност, бр. 1, стр. 10-23.
12. *Правилник о полицијским овлашћењима*, Сл. гласник РС, бр. 54/2006.
13. *Правилник о начину обављања полицијских послова*, Сл. гласник РС, бр. 27/2007.
14. Симоновић, Б., (1997). *Прибављање и оцена исказа пред полицијом и на суду*, Правни факултет, Крагујевац.
15. *Судски пословник*, Сл. гласник РС, бр. 110/2009, 70/2011 и 19/2012.
16. Талијан, М., (2001). *Руковођење унутрашњим пословима*, Виша школа унутрашњих послова, Београд.
17. *Упутство о поступању полицијских службеника према малолетним и млађим пунолетним лицима*.
18. *Уредба о начелима за унутрашње уређење Министарства унутрашњих послова*, Сл. гласник РС, бр. 8/2006.
19. *Устав Републике Србије*, Сл. гласник РС, бр. 98/2006.
20. Вујовић, Д., Вучковић, Ј., (1999). *Кривично процесно право*, Виша школа унутрашњих послова, Београд.
21. *Закон о прекршајима*, Службени гласник РС, бр. 101/2005, 116/2008 и 111/2009.
22. *Закон о уређењу судова*, Сл. гласник РС, бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 21/2011, 78/2001 и 101/2011.
23. *Закон о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава*, Сл. гласник РС, бр. 116/2008.
24. *Закон о јавном реду и миру*, Сл. гласник РС, бр. 51/92, 53/93, 67/93, 48/94, 85/2005 и 101/2005.
25. *Закону о безбедности саобраћаја на путевима*, Сл. гласник РС, бр. 41/09.
26. *Закон о оружју и муницији*, Сл. гласник РС, бр. 9/92, 53/93, 67/93, 48/94, 44/98, 29/2003, 85/2005 и 101/2005.
27. *Закон о министарствима*, Сл. гласник РС, бр. 65/2008 и 36/2009.
28. *Закон о полицији*, Сл. гласник РС, бр. 101/05 и 63/09.
29. *Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама*, Сл. гласник РС, бр. 67/2003, 101/2005, 90/2007, 72/2009 и 11/2009.

30. Закон о окупљању грађана, Сл. гласник РС, бр. 51/92, 53/93, 67/93, 17/99, 33/99, 48/94, 29/2001, 101/2005; Службени лист СРЈ, бр. 21/2001.
31. Закон о промету експлозивних материја, запаљивих течности и гасова, Сл. гласник СРС, бр. 44/77, 45/85, 18/89; Сл. гласник РС, бр. 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05.
32. Закон о заштити од пожара, Сл. гласник РС, бр. 111/09.
33. Закон о странцима, Сл. гласник РС, бр. 97/08.
34. Закон о заштити државне границе, Сл. гласник РС, бр. 97/08.
35. Закон о општем управном поступку, Сл. лист СРЈ, бр. 33/97, 31/2001.

The Problems Facing the Law Enforcement Authority as a Party in the Misdemeanor Procedure

***Abstract:** Since January 2010, the functioning of the misdemeanor handling system has changed in our country, so that now the subject-matter belongs to the judicial, rather than executive branch as it did in the past. Municipal authorities for minor offenses and second degree authorities within the system, as independent state authorities, who were accountable to the Government for their work, ceased to operate. Instead, magistrates' courts have been formed as part of a unified court system in the Republic of Serbia. Therefore, the role of the Ministry of the Interior personnel has partially changed, since they received new powers in the misdemeanor proceedings.*

The main objective of this paper is to analyze the role of law enforcement agencies as parties in the misdemeanor proceedings, so that the professional community may become more familiar with the powers, way of functioning, and legal grounds for action in this area. Furthermore, since a large number of misdemeanor cases end in suspension due to the statute of limitations, the paper attempts to highlight the problems that lead to this. The survey tries to reach the results that would indicate the ways and means to solve the mentioned problems. The work abounds in a multitude of concrete examples from the practice of the magistrates' courts and police. The author has analyzed certain decisions and given his opinion as to how these decisions, along with certain norms of the Law on Misdemeanors, affect the efficiency of the misdemeanor proceedings. The paper provides a lot of proposals which would contribute to facilitating the infringement procedure by determining the liability of the offender and sanctioning of the relatively short time.

***Key words:** offense, misdemeanor proceedings, Magistrates Court, the applicant for legal proceedings, law enforcement authority.*